

Guía Docente

Datos Identificativos					2016/17
Asignatura (*)	Literatura Latina Antiga e Medieval	Código	710G01014		
Titulación	Grao en Humanidades				
Descritores					
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos	
Grao	1º cuatrimestre	Segundo	Obrigatoria	6	
Idioma	Galego				
Modalidade docente	Presencial				
Prerrequisitos					
Departamento	Filoloxía Española e Latina				
Coordinación	Santos Paz, Jose Carlos	Correo electrónico	j.c.santos@udc.es		
Profesorado	Santos Paz, Jose Carlos	Correo electrónico	j.c.santos@udc.es		
Web	https://coruna.academia.edu/Jos%C3%A9SantosPaz				
Descrición xeral	A materia trata de ofrecer unha visión xeral (aínda que necesariamente parcial) da historia literaria latina, antiga e medieval, abordada a través da periodización, os xéneros literarios e algúns dos temas que trataron os escritores latinos. Máis que unha análise profunda de aspectos concretos, trátase de ver como se relaciona o sistema literario coas circunstancias sociais e políticas, como estas influíron na aparición ou desaparición dos xéneros literarios, como algúns dos xéneros antigos se transformaron na Idade Media, amén doutros aspectos máis especificamente literarios. Os temas abórdanse desde unha perspectiva teórica ou práctica, a partir do comentarios de breves textos traducidos. No contexto da titulación na que se imparte (Grao en Humanidades), a materia agrúpase con outras que tratan, por unha banda, as historias literarias galega e española (das que pode ser un complemento fundamental, xa que moitas formas e contidos desas literaturas, especialmente no período medieval, concordan coas latinas) e, por outra, con asignaturas nas que se estudan outros aspectos da cultura medieval, como a historia ou a arte.				

Competencias / Resultados do título

Código	Competencias / Resultados do título
A1	Coñecemento das producións culturais da Humanidade (Arte, Pensamento, Literatura e Institucións)
A2	Coñecemento do pasado desde un punto de vista diacrónico
A6	Coñecemento do comportamento humano individual e social
A7	Coñecemento sincrónico y diacrónico de diversas realidades culturais actuais
A9	Coñecemento de linguas e culturas clásicas
A11	Coñecemento das técnicas e métodos de traballo e análise das ciencias humanas e sociais
A12	Uso correcto, oral e escrita, das linguas propias
B1	Aprender a aprender.
B2	Resolver problemas de forma efectiva.
B4	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B7	Comunicarse de maneira efectiva nun contorno de traballo
B8	Comunicación oral e escrita nas linguas propias
B10	Capacidade de análise e de síntese.
B11	Capacidade de xestión da información relevantes.
B20	Creatividade e orixinalidade no pensamento e na práctica
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe		Competencias / Resultados do título	
Coñecemento das producións culturais da Humanidade (Arte, Pensamento, Literatura e Institucións).	A1		
Coñecemento do pasado desde un punto de vista diacrónico.	A2		
Coñecemento do comportamento humano individual e social.	A6		
Coñecemento sincrónico e diacrónico de diversas realidades culturais actuais.	A7		
Coñecementos de linguas e culturas clásicas.	A9		
Coñecementos de técnicas e métodos de traballo e análise das ciencias humanas e sociais.	A11		
Uso correcto, oral e escrito, das linguas propias.	A12		
Aprender a aprender.		B1	
Resolver problemas de forma efectiva.		B2	
Traballar de forma autónoma con iniciativa.		B4	
Comunicarse de maneira efectiva nun entorno de traballo.		B7	
Comunicación oral e escrita nas linguas propias.		B8	
Capacidade de análise e de síntese.		B10	
Capacidade de xestión da información relevante.		B11	
Creatividade e orixinalidade no pensamento e a práctica.		B20	
Expresarse correctamente, tanto de xeito oral como escrito, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.			C1
Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.			C3
Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que se deben afrontar.			C6
Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.			C7
Valorar a importancia da investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socio-económico e cultural da sociedade.			C8

Contidos

Temas	Subtemas
1. Introducción	Obxectivo da materia, límites, conceptos básicos e métodos de traballo.
2. A comunicación literaria na Antigüidade e na Idade Media I.	Os autores e o seu público. Difusión e recepción da literatura latina.
3. A comunicación literaria na Antigüidade e na Idade Media II.	O código literario I: Retórica e poética antiga e medieval.
4. A comunicación literaria na Antigüidade e na Idade Media III.	O código literario II: Imitación e arte alusiva na Antigüidade e na Idade Media
5. Periodización I.	Literatura romana da época republicana.
6. Periodización II.	Literatura romana da época de Augusto.
7. Periodización III.	Literatura romana da época imperial.
8. Periodización IV.	Literatura latina medieval ata Carlomagno.
9. Periodización V.	Literatura latina medieval entre Carlomagno e o século XII
10. Periodización VI.	Literatura latina medieval a partir do século XII.
11. Xéneros I.	Teatro e espectáculo na Antigüidade e na Idade Media latina.
12. Xéneros II.	Historiografía
13. Xéneros III.	Da biografía antiga á haxiografía medieval
14. Xéneros IV.	Prosa de ficción.
15. Xéneros V.	Literatura satírica e paródica en Roma e na Idade Media.
16. Xéneros VI.	Oratoria.
17 Xéneros VII.	Da poesía bucólica á altercatio medieval.
18. Xéneros VIII.	Épica narrativa na Antigüidade e formas da épica cristiá e medieval.
19. Xéneros IX.	Épica didáctica.

20. Xéneros X.	Literatura técnica.
21. Xéneros XI.	Poesía lírica.
22. Xéneros XII.	Da elexía clásica ao amor cortés.
23. Xéneros XIII	Epigrammata et aenigmata
24. Temas I.	A recepción medieval da literatura clásica
25. Temas II.	Os animais na literatura antiga e medieval: fábulas, bestiarios, tratados médicos e literatura simbólica.
26. Temas III.	A recepción da literatura antiga na cultura contemporánea.
27. Temas IV.	Escritoras da Antigüidade e da Idade Media.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A1 A2 A6 A7 A9 A11	24	0	24
Aprendizaxe colaborativa	A1 A2 A6 A7 A9 A11 A12 B1 B2 B4 B7 B8 B10 B11 B20 C1 C3 C6 C7 C8	24	42	66
Lecturas	A1 A2 A6 A7 A9 A11 B1 B11	0	20	20
Proba mixta	A1 A2 A6 A7 A9 A11 A12 B2 B8 B10 B11 B20 C1	2	17	19
Portafolios do alumno	A12 B1 B4 B8 B10 B11 B20 C1	0	20	20
Atención personalizada		1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Aprendizaxe colaborativa	Conxunto de procedementos de ensino-aprendizaxe guiados de forma presencial e/ou apoiados con tecnoloxías da información e as comunicacións, que se basean na organización da clase en pequenos grupos nos que o alumnado traballa conxuntamente na resolución de tarefas asignadas polo profesorado para optimizar a súa propia aprendizaxe e a dos outros membros do grupo.
Lecturas	Textos de literatura latina que se comentarán especialmente nas sesións maxistras e de aprendizaxe colaborativa. Indicaranse ao longo do curso os textos e as traducións recomendadas.
Proba mixta	Proba que integra preguntas tipo de probas de ensaio e preguntas tipo de probas obxectivas sobre contidos do programa.
Portafolios do alumno	É unha carpeta ou arquivador ordenado por seccións, debidamente identificadas ou etiquetadas, que contén os rexistros ou materiais produto das actividades de aprendizaxe realizadas polo alumno nun período de tempo, cos comentarios e cualificacións asignadas polo profesor, o que lle permite visualizar o progreso do alumno. O portafolios ou carpeta inclúe todo o que fai o alumno, como: apuntes ou notas de clases, traballos de investigación, guías de traballo e o seu desenvolvemento, comentarios de notas, resúmenes, probas escritas, autoavaliacións, tarefas desenvolvidas, comentarios de progreso do alumno realizado polo profesor, etc.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Os traballos estarán relacionados cos temas destinados á aprendizaxe colaborativa. Consistirán en comentarios de textos, reseñas de artigos, aplicacións de métodos de análise ou outras actividades puntuais que se consideren proveitosas para a autoaprendizaxe do alumno. O profesor fará un seguimento destes traballos e atenderá dúbidas sobre os mesmos no horario de titorías ou a través do correo electrónico.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Portafolios do alumno	A12 B1 B4 B8 B10 B11 B20 C1	Entrega do portafolios e boa calidade do mesmo	10
Sesión maxistral	A1 A2 A6 A7 A9 A11	Asistencia ás aulas	5
Aprendizaxe colaborativa	A1 A2 A6 A7 A9 A11 A12 B1 B2 B4 B7 B8 B10 B11 B20 C1 C3 C6 C7 C8	Asistencia ás aulas, participación nas mesmas e realización das tarefas que se encomenden.	35
Proba mixta	A1 A2 A6 A7 A9 A11 A12 B2 B8 B10 B11 B20 C1	Responder correctamente a cuestións sobre o programa da materia nun exame escrito que se realizará na data oficial aprobada pola Xunta de Facultade	50

Observacións avaliación

Esta materia pertence a un plan en extinción e, xa que logo, non ten docencia. Os datos que figuran na guía docente son meramente para información do alumnado que a teña pendente, que serán examinado de todo o temario nas datas que se aproben na Xunta de Facultade, ou ben segundo o establecido na guía docente da materia que corresponde a esta no novo plan de estudos (código 710G01055). Os datos recollidos nesta guía relativos á planificación e á avaliación, en consecuencia, non son reais.

"Aqueles/as alumnos /as que teñan algún tipo de excepcionalidade para vir a clase legalmente concedida, que falen co/a profesor/ a á comezos de curso para establecer as titorías e os sistemas de avaliación correspondentes."

Fontes de información

Bibliografía básica

- Harrison, S. J. (ed.) (2005). *A Companion to Latin Literature*. Malden-Oxford-Carlton
- (). *Bibliotheca Augustana* <<http://www.hs-augsburg.de/~harsch/augusta.html>>.
- (). *Cultura clásica* <<http://www.culturaclasica.com/literatura/literatura.htm>>.
- Manitius, M. (1911-1931). *Geschichte der lateinischen Literatur des Mittelalters*. München
- Brunzhölzl, F. (1975-1992). *Geschichte der lateinischen Literatur des Mittelalters*. München
- Paratore, E. (1987). *História da literatura latina*. Lisboa
- Kenney, E. J.-Clausen, W. V. (eds.) (1989). *Historia de la literatura clásica* (Cambridge University). II: *Literatura latina*. Madrid
- Codoñer Merino, C. (ed.) (1997). *Historia de la literatura latina*. Madrid
- Albrecht, M. von (1997). *Historia de la literatura romana*. Barcelona
- Dronke, P. (1995 (reimpr.)). *La lírica en la Edad Media*. Barcelona
- Moralejo Álvarez, J. L. (2002). *La poesía latina medieval: apuntes para una clasificación genérica*, en *Actas del III congreso hispánico de latín medieval*. León
- (). *Latin Library* <<http://www.thelatinlibrary.com/>>.
- Leonardi, C. (ed.) (2002). *Letteratura latina medievale (secoli VI-XV). Un manuale*. Firenze
- Curtius, E. R. (1955). *Literatura europea y Edad Media latina*. México-Madrid-Buenos Aires
- Cavallo, G.-Leonardi, C.-Menestò, E. (eds.) (1993-). *Lo spazio letterario del Medioevo*. 1. *Il Medioevo latino*. Roma
- Cavallo, G.-Fedeli, P.-Giardina, A. (eds.) (1989-1991). *Lo spazio letterario di Roma antica*. Roma
- Dronke, P. (1968 (2ª ed.)). *Medieval Latin and the Rise of European Love-Lyric*. Oxford
- (). *Perseus Digital Library* <<http://www.perseus.tufts.edu/hopper/>>.
- (). *Recursos del mundo clásico en internet* <<http://www.anmal.uma.es/anmal/recursos0.htm>>.
- Gómez Pallarès, J. (2003). *Studiosa Roma. Los géneros literarios en la cultura romana*. Barcelona
- VV. AA. (1972-). *Typologie des sources du Moyen Âge occidental*. Turnhout (Brepols)
- (). *Universidad de Salamanca-Recursos literarios* <<http://clasicas.usal.es/recursos/literaria.htm>>.

Bibliografía complementaria	- Dominik, W.-Hall, J. (eds.) (2007). A companion to Roman Rhetoric. Malden-Oxford-Carlton - López Silva, X. A. (2007). A literatura dramática de expresión latina, en Vieites, M. F. (ed.), Literatura dramática, unha introdución histórica, pp. 81-108. Vigo - Kennedy, G. A. (1984). A New History of Classical Rhetoric. Princeton - Fantuzzi, M.-Papanghelis, T. (2006). Brill's Companion to Greek and Latin Pastoral (Brill's Companions in Classical Studies). Leiden-Boston - López, A.-Pociña, A. (2007). Comedia romana. Madrid - Reynolds, L. D.- Wilson, N. G. (1986). Copistas y filólogos. Madrid - Jenkyns, R. (ed.) (1995). El legado de Roma. Barcelona - Maukopf Deliyannis, D. (ed.) (2003). Historiography in the Middle Ages. Leiden-Boston - André, J. M.-Hus, A. (1983). La historia en Roma. Madrid - Coronel Ramos, M. A. (2002). La sátira latina. Madrid - Highet, G. (1996 (reimpr.)). La tradición clásica. México - Valcárcel Martínez, V. (ed.) (2009). Las biografías griega y latina como género literario. De la Antigüedad al Renacimiento. Algunas calas. Vitoria - Dronke, P. (1994). Las escritoras de la Edad Media. Barcelona - Green, R. P. H. (2006). Latin Epics of the New Testament. Oxford - Hofman, H. (1999). Latin Fiction. The Latin Novel in context. London-New York - Lausberg, H. (1966-68). Manual de retórica literaria. Madrid - Harrison, S. J. (ed.) (2005 (reimpr.)). Oxford Readings in the Roman Novel. Oxford - Harrison, S. J. (ed.) (1990). Oxford Readings in Vergil's Aeneid. Oxford - Citroni, M. (1995). Poesia e lettori in Roma antica. Roma-Bari - Allegri, L. (2003 (6ª ed.)). Teatro e spettacolo nel Medioevo. Roma-Bari - Freudenburg, K. (2006). The Cambridge Companion to Roman Satire. Cambridge - Comparetti, D. (1996). Vergil in the Middle Ages. Princeton - Greene, E. (2005). Women Poets in Ancient Greece and Rome. Oklahoma - Silk, M.-Gildenhard, I.-Barrow, R. (eds.) (2014). The Classical Tradition. Art, Literature, Thought. Malden-Oxford-Chichester - Nuckley, E.-Dinter, M. (eds.) (2013). A Companion to the Neronian age. Malden-Oxford-Chichester

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías